

omnem consecrans; actiones omnes ad gloriam nominis eius dirigens, & ad ejus amorem omnes adducere fatigat. *Fortis ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio.* Cor Genovefæ Dei amore absorptum, ad terrena desideria velut insensibile redditur; mundo, sibi que ipsi mortua est; *Fortis ut mors dilectio.* Soli Christo vivit, nullum alium admittit amatorem, nullum alium amorem. *Ego dilecto meo, & ad me converso ejus.* Oleum in ejus lampade, caritas in ejus corde non deficit, quia Virgo sapiens est & vigilans, sponso semper occurrere parata. *Lampades ejus, lampades ignis atque flammularum.* Lampades ignis sunt, quia in corde ardent per amorem: Lampades verò flammularum, quia exterius lucent per operationem. Ideo abit post vestigia gregum, & pascit hædos suos. Pavit in hoc mundo vivens; pascit, sanat, tuetur, in cælis cum Sponso regnans. Præsentissimum ejus experiuntur auxilium, quicumque ipsius implorant suffragium in Ecclesiâ Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ubi corpus ejus colitur. *Et pascet hædos tuos juxta Tabernacula Pastorum.*

Sanctæ Genovefæ virtutes imitemur, si patrocinium optamus. Castitatem & continentiam diligamus & servemus, cum animi, tum corporis, ut firmus templum sanctum Domino. Membra nostra templum sunt Spiritus Sancti: Corpora nostra membra sunt Christi: Ne per immunditiam & libidinem ipsa polluamus. Ecclesiæ filii sumus, unum cum ipsa corpus, aquâ baptismatis emundatum & consecratum, corpore & sanguine Christi passum & saginatum. Ecclesia porro est in membris suis omnibus Virgo non sit carne, in omnibus tamen quæ viva membra sunt & Dei Spiritu animata, virgo est mente. *Respondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo* (ait Apostolus.) In omnibus membris (ut dixi) viventibus casta est, in nonnullis virginali, in pluribus conjugali, in aliis viridali castitate. Putrida igitur membra sunt, & abscindi, resecari, pro-

jici digna ab Ecclesiæ corpore, Christiani impudici. Castitati humilitatem conjugamus exemplo Sanctæ Genovefæ; sequamur Christum per viam humilitatis, quam nos docuit, quia ad gloriam aliter pervenire non possumus. *Discite a me quia mitis sum & humilis corde.* Sanctæ Genovefæ caritatem erga Deum & proximum imitemur. Nisi enim fides nostra per dilectionem operetur, lampades quidem habemus, sed oleum in vasibus nostris non habemus, & lampades nostræ exstinguuntur. *Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Numquid poterit fides salvare eum? Si autem frater & soror nudi sunt, & indigeant viliu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis, Ite in pace, calefacimini & saturamini: non dederitis autem ei quæ necessaria sunt corpori, quid proderit? Sic & fides, si non habeat opera, mortua est in semetipsa.*

Jacobi 2. 14.

IN FESTO PURIFICATIONIS DEIPARÆ VIRGINIS MARIE.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum Legem Moysi, tulerunt Jesum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in Lege Domini. Luc. ij. 22.

Hanc Solemnitatem Græci *Hypapante*, hoc est, *Festum Occursus* appellant, quod scilicet volente ac dirigente Deo, Simeon & Anna Christo Jesu, & parentibus ejus Templum introcuntibus ut eum Domino sisterent & offerrent, occurrerint, Deum laudantes & benedicentes. Occurramus & nos, obviamque eamus & attento animo consideremus Christum semetipsum in sacrificium offerentem æterno Patri; Mariam se pu-

rificantem ut pareat Legi: Simeonem desiderantem consolationem Israël & visionem Christi Domini. Discamus à Christo Jesu quid offerre & sacrificare Deo debeamus: à Deipara Virgine, quomodo nos purificare oporteat: à sancto Simeone, quod esse debeat nostrorum desideriorum objectum.

I. Christus Patri seipsum offert, in Templo, pignus velut oblationis, quâ seipsum pro omnium hominum redemptione oblaturus in Cruce est. Se offert in locum legalium victimarum, quarum sanguis peccata delere & purgare non poterat: se offert ad satisfaciendum Deo pro peccatis totius Mundi, Mediator Dei & hominum, Deus & homo, quod nullus facere poterat purus homo. Se offert ad Dei voluntatem implendam, in omnibus & sine mora, ad legem implendam se offert Legis Dominus: *Factus ex muliere, factus sub Lege, ut eos qui sub Lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.* Christus Pontifex futurorum bonorum, quorum solam umbram Lex habebat, se sedit in Templo, ut seipsum Deo offerat, idem Sacerdos & victima. *Impossibile est enim sanguine taurorum & hircorum auferri peccata. Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluisse: corpus autem aptasti mihi: holocausta pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi, Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: Ut faciam, Deus, voluntatem tuam. . . Deus meus, voluit, & legem tuam in medio cordis mei.* Christus voluit sub lege fieri, ut eos qui sub lege erant, redimeret, & ut iustificatio legis in suis membris spiritaliter impleretur, ait Sanctus Thomas. Quibus verbis Doctor Angelicus significat ejus oblationem, & impletionem legis esse pro cunctis hominibus, qui in divinorum adimplerone mandatorum oscitantur se gerere, & remissa religione officium suum implere solent. Pergit sanctus Doctor: *De prole autem nata duplex præceptum in Lege traditur. Unum quidem generale quoad omnes: ut scilicet completis*

Galat. 4. 5.

Ebr. 10. 5. 6.

Psalm. 10. 1.

S. Thomas 3. p. q. 1. 1. 1. 1. 1.

completis diebus purificationis matris offerretur sacrificium pro filio, sive pro filia. Et hoc quidem sacrificium erat ad expiationem peccati, in quo proles erat concepta & nata, & etiam ad consecrationem quamdam ipsius: quia tunc primò præsentabatur in Templo: & ideo aliquid offerrebat in holocaustum, & aliquid pro peccato. Christo sancto sanctorum opus non erat sacrificio ad expiationem peccati: nec ei quem *Deus unxit oleo letitiæ præ consoribus suis*, id est, Divinitatis plenitudine, nova consecratio necessaria erat. Hæc igitur pro se voluit offerri Christus, ut iustificatio legis in suis membris impleretur, nobisque sacrificii Deo offerendi, & Legis ejus implendæ præberet exemplum. Addit S. Thomas: Aliud autem præceptum erat speciale in Lege de primogenitis, tam in hominibus quàm in jumentis. Sibi enim Dominus deputaverat omne primogenitum filiorum Israël, pro eo quòd ad liberationem populi Israël percussisset primogenita Ægypti, ab homine usque ad pecus, primogenitis filiorum Israël, reservatis. In quo etiam præfigurabatur Christus, qui est *primogenitus in multis fratribus*. Quia igitur Christus ex muliere natus, erat quasi *primogenitus*, & voluit fieri *sub Lege*, hæc duo Evangelista Lucas circa eum fuisse observata ostendit. Primò quidem id quod pertinet ad primogenitos, cum dicit: *Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini.* Secundò, quod pertinet communiter ad omnes, cum dicit: *Ut darent hostiam, secundum quod dictum erat in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.* Sicut ergo Filius Dei non propter seipsum factus est homo, & circumcisis in carne, sed ut nos per gratiam faceret Deos, & ut spiritaliter circumcidamur: sic propter nos sinitur Domino, ut discamus Deo præsentare nosmet ipsos. Et hoc post Circumcisionem ejus factum est, ut discamus, neminem nisi circumcisum vitis dignum esse divino conspectu.

cc Levit. 12.

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

Discamus à Christo Jesu nos ipsos, ac nostra Deo in sacrificium offerre. (*Lib. 4. Cap. 3. Art. 1. §. 7. de sacrificio.*) Quid sit sacrificium, & quotuplex? Sacrificia veteris legis, novæ legis Sacrificium adumbrabant... Sacrificium interioris, & sacrificium exterius bonorum operum... Omne opus virtutis in Dei reverentiam factum, quodammodo sacrificium est. (*Ibidem*) Obtulit se Christus ut legem impletet. *Non veni, inquit, legem solvere, sed adimplere.* Quanto obedientiæ studio, quanto caritatis ardore Evangelicæ Legis præcepta observare debemus? Præcepta legalia, quæ per servum dederat, ad amissum observare voluit Dominus, præcepta legis quæ ad perfectum nihil adduxit: & nos servi abjectissimi observare negligemus præcepta legis à Domino Jesu data, & ad perfectum adducentis? Cor nostrum, velut primogenitum Deo offeramus. Cor mundum & simplex, per duos pullos columbarum; cor gemens, per turturum par designatum: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humilitatum, Deus, non despicias.* Noli extrinsecus pecus quærere quod matres; habes in te quod occidas. Noli extrinsecus thura comparare, sed dic, *In me sum; Deus, vota tua, quæ reddam laudationes tibi.* Nos ipsos velut holocaustum offeramus: Toros nos divinus ignis absumat. Primogenitum cuiuscumque operis nostri Deo offeramus, sanctam scilicet intentionem, quæ divinæ ejus majestati consecratur, & ad gloriam refertur. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. unico, Regulâ 57.*) Debemus nos statim offerre Deo, statim atque prima lux rationis affulget, seu quamprimum ratione uti incipimus. Debent denique parentes filios offerre Deo singulari & eximio Religionis sacrificio, cum ad statum Ecclesiasticum aut Religiosum verè sunt ab eo vocati, doctoribusque necessariis instructi, eaque occasione sibi parentum Jesu exemplum proponere, qui *Tulerunt illam in Jerusalem, ut sisterent cum Domino.* Ceterum si à

Psal. 17.

S. August. 22
in hunc
Psal. 22

sancto illo statu sine averis, aut ignavi, stupidi, indociles, non sunt Monasteriis tradendi, aut Ecclesiastico Ordini addicendi. *Primogenitum a simi mus abis ove,* Exod. 13. (ait Lex.)

Apud Ethnicos olim tam Romanos quàm Græcos, Februario mense profana quædam & immania Sacrificia Saturno offerebantur, Februa nuncupata, & Saturnalis, ad expiationem seu purificationem generalem. In illis immolabantur homines. Itali sacrificiorum hujusmodi horrore, mactationi hominum accensionem ceorum in Saturni honorem substituerunt, (teste Macrobio. (Christum igitur cum Domina nostra obiaturi, aut cum Simeone suscepturi, occurramus cum cereis & hymnis, puritate mentis, atque lucidis operibus splendidi. Cerei quos fideles offerunt ad Altare, Christum Jesum indicant, Lumen ad revelationem gentium, quem offerre quique debet Deo, seque ipsum per illum, ut filium lucis; secundum illud Apostoli: *Ut filii lumbulate.* Vide *Lib. 2. Tract. de baptismo, Cap. 4. Art. 3. n. 3.* mysticas rationes cur cereus ardens recens baptizatis ab Ecclesia tradatur.

II. Beatissima Virgo Maria Legi Purificationis obnoxia non erat, læta pro feminis immundis, cum Jesum Christum ex Spiritu Sancto concepisset, Virgo purissima & inviolata perpetuò manens, ante partum, in partu, & post partum. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 4. §. 6.*) Legi purificationis nihilominus se subiecit, à Templi aditu per dies quadraginta abstinuit; cum immundis mulieribus permixta, sacrificium obtulit in Lege præscriptum pauperibus, par turturum, aut duos pullos columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccato. Rationem offert Sanctus Thomas, Sicut, inquit, plenitudo gratiæ à Christo derivatur in Matrem, ita decuit ut Mater humilitati Filii conformaretur: *Humilitas enim Deus dat gratiam.* Et ideo sicut Christus, licet non esset legi obnoxius, voluit tamen Circumcisio-

Exod. 13.

Lib. Saturn.

S. August.
S. August.
S. August.
de Purif. B. P.

Ephes. 1. 1.

ex 7. quæst.

37. arti. 4.

cc

cc

cc

cc

22 nem & alia legis onera subire, ad demonstrandum hu-
 23 militatis & obedientiæ exemplum, & ut approbaret le-
 24 gem, & ut calumniæ occasionem Judæis tolleret: pro-
 25 pter easdem rationes voluit & Matrem suam implere
 legis observantias, quibus non erat obnoxia. *Verè, o*
beata Virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est
purificatione. Sed numquid Filio tuo opus erat Cir-
cumcisione? Esto inter mulieres tanquam una earum;
nam & Filius tuus sic est in numero puerorum. Cir-
cumcidi voluit, & non multo magis vellet offerri?

Humilitatem à Christo & Maria ejus Matre discamus. Purissima Virgo non renuit immunda videri: peccatrices & immundas inter feminas in Templo se sistit, à cujus aditu ex humilitate abstinerat per quadraginta dies, quæ templum erat Spiritus Sancti, & Dominum templi pepererat. Nos verò miseri peccatores, superbi fumus, justi videri volumus, nec apud homines, nec apud Deum nos reos & immundos confitemur. Discamus à beata Virgine modum purificationis nostræ. *Postquam impleti essent dies purgationis ejus.* Non unum aut alterum diem præscribit Deus ad purificationem, sed quadraginta, cum masculum; octoginta, cum feminam mulier pepererit. Ne igitur existimemus tam facile, aut una hora vel die nos à peccatis mortalibus esse purgatos; sed dies multos in purgatione immunditiæ nostræ per humillimam penitentiam & satisfactionis opera impendamus. Naaman leprosus venit ad Eleazarum ut mundaretur à lepra. Sanctus autem Propheta illi præcepit ut septies in Jordane se lavaret ad lepræ purificationem. Nonne satis erat lavare semel? quorsum septies? quia purificationem post peccatum mortale, momento fieri, aut una hora vel uno die, quantum ex parte nostra est, existimare non debemus, sed multos humilis & severa penitentia dies requirere. Statim igitur sancta contingere, ad mensam Domini accedere non debemus, sed expectare donec purificationis nostræ

S. Bernard.
 Serm. 3. de
 Purific. B.
 Mariæ.

4. Reg. 5.

tempus à prudenti conscientia Moderatore secundum Dei legem & Ecclesiæ disciplinam præscriptum, completum fuerit. *Postquam impleti sunt dies purgationis ejus.* Constituto in corde judicio, ad sit accusatrix cogitatio, testis conscientia, carnifex timor. Inde quidam sanguis animi consentiens per lacrymas profusatur. *Postremo ab ipsa mente talis sententia proferatur. Se ut indignum homo judicet participatione corporis & sanguinis Domini: ut qui separari a regno calorum times per ultimam sententiam summi Judicis, per Ecclesiasticam Disciplinam à Sacramento celestis panis interim separetur* Qui enim noluit humiliari, ut exaltaretur; cum exaltari voluerit, dejicietur: & in aeternum se jungetur ab aeternis sanctis, quisquis hoc tempore per merita obedientia & per satisfactionem penitentia non sibi providit locum in corpore Sacerdotis. Diuturna certè & operosa purgatione indiget mortalis peccati macula. *Va civitati sanguinum,* ait Propheta, *olle* *cujus rubigo in ea est, & rubigo ejus non exivit de ea:* per partes & per partes suas ejice eam *Pone eam super prunas vacuam, ut incalcescat & liquefiat as ejus: & constetur in medio ejus inquinamentum ejus, & consumatur rubigo ejus: Multo labore sudatum est, & non exivit de ea nimia rubigo ejus, neque per ignem. Immunditia tua execrabilis: Quia mundare te volui, & non es mundata à sordibus tuis.* Multæ sunt purificationis nostræ partes, & officia, quæ Propheta describit alter. *Lavamini, mundi estote, auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: Quiescite agere perversi, discite benefacere, querite iudicium, subvenite oppresso, judicare pupillo, defendite viduam. Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.*

111. Cum inducerent Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo; & ipse

P p iij

S. August.
 Serm. 211.
 alius 90. in
 ter Humilia
 12.

Exech. 24. 6.

Isai. 1. 16.

20 *Simeon* accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum,
 21 & dixit: *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum*
verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei
salutare tuum. A sancto illo Sene dicamus quid desiderare debeamus. Solum Deum, Christumque desiderare debemus; non temporalia & peritura bona, nisi quatenus ad vitæ hujus sustentationem necessaria, & ad salutem æternam utilia esse possunt: *Ut viaticum iuvenis, non ut illecebram mansionis,* (ait S. Ambrosius.) Quod si sensibilia animum delectant, agere debemus ut non delectent, quod assequimur *Consuetudine iis carendi, appetendique meliora.* Nolite diligere mundum, sed in eo vos ut peregrinos & advenas considerate; sic vivere, ut emigrare ad cælestem patriam suspiratis & parati sitis, ut cupiatis dissolvi & esse cum Christo, Deumque benedicere cum hora mortis advenit, dicendo: *Nunc dimittis Domine, seruum tuum in pace.* Sancta hæc dispositio non est nisi eorum qui iusti sunt & timorati, & in quibus est Spiritus Sanctus, qualis erat Simeon. *Homo iste iustus & timoratus.* Recedite à malo, bonum facite, Deum timeate, non ut servi, sed filii: Non timore pœnæ: sed amore iustitiæ à peccato abstinete. Sequimini ductum & impulsam Spiritus Sancti: *Qui enim Spiritu Dei agimur, hi sunt filii Dei;* non propriam dumtaxat consolationem, etiam spiritualem desiderate, quia *Caritas non querit quæ suæ sunt:* Qua successus Simeon, non propriam tantum consolationem optabat, sed *expectabat consolationem Israël.* Templum frequentate in Spiritu pietatis & fervoris: Fidei & caritatis brachiis Jesum complectimini, Deum benedicite, gratias per ipsum Christum Jesum agentes; nec dimittite donec vobis benedixerit: Immo nusquam dimittite, sed dicite cum Sponsa: *Tenui eum, nec dimittam . . . Fasciculus sarthe dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur.*

S. August.
 Epist. 1.
 ad Iul. 171.

Cantic. 3. 4.
 Cantic. 1. 12.

IN FESTO S. THOMÆ AQUINATIS.

Sapiens es, sicut habet sapientiam Angelus Dei,
ut intelligas omnia super terram. II. Reg.
 XIV. 20.

V Erba Thecutis mulieris Davidem Regem alloquentis & laudantis, usurpare possunt Oratores Christiani S. Thomæ Panegyricum Ecclesiæ nomine dicentes, quæ Doctoris Angelici gloriosum nomen illi dedit: *Sapiens es, sicut habet sapientiam Angelus Dei, &c.* Sive enim scientiæ ejus originem, sive extensionem & amplitudinem, sive sublimitatem consideremus, Angelica meriti prædicatur. Scientiam S. Thomæ castitas parit, humilitas sanctificat, caritas perficit; quæ triplici ratione similis est sapientiæ Angelorum.

I. Ad rerum divinarum scientiam, nulla melior dispositio est mentis corporisque castitate, & morum innocentia. Eo perfectior est rerum intelligentiæ scientia, quod magis à materiæ concretionem, corporisque commercio segregata sunt. Angeli perfectior cognitio est quam hominis: superiores Angeli sapientia præminent Angelis inferiorum ordinum: scientia Dei infinita est, quia purus actus, purus & increatus Spiritus est, *Deus est in summo cognitionis, quia est in* S. Thomas 1.
 P. 2. 14. 4. 4.
 summo immaterialitatis; ait S. Thomas. Vitæ innocentiam & castimoniam gradum esse ad cælestium cognitionem veritatum, & ad veram sapientiam, adeo certum est, ut dicere non dubitaverit S. Augustinus: *Errat, quisquis putat veritatem se posse cognoscere,* Lib. de
 Agone Christi
 sicut. c. 11.
cum adhuc nequiter vivat. Quid mirum ergo si angelica fuerit scientia S. Thomæ, ejus castitas angelica fuit: Hanc virtutem dilexit ab infantia; eam ut illiba-

tam conservaret, mundo renuntiavit, Vitam Religiosam amplexus est. Mundum fugienti bellum apertum indixit diabolus, domesticos hostes adjunxit, extraneos suscitavit ad Sancti Adolescentis expugnandam constantiam. Sorores, fratres, Mater nihil non egerunt, ut blanditiis, minis, terroribus, artibus cum à Sancto proposito revocarent. Verum gratiam vocem audivit magis quam vocem naturæ. *Capit. militem Christi tuba caelestis ad prelium, & retinet Mater. Non plane talis, qualis Machabeorum, nec saltem similis Lacedæmonis Matribus, de quibus memoria proditum est, quod filios suos, ut pro terrena patria sanguinem funderent, multo amplius atque ardentius in certamina bellica, quam signorum sonitus excitabant.* Thomas Evam cavet in Matre, impietatis genus esse novit erga genitricem talia suadentem esse pium. Factis exprimit, quod Augustinus verbis & sententiis. *Quid interest utrum in uxore, an in matre, dum tamen Eva in qualibet muliere caveatur? Nam ista umbra pietatis de foliis illius arboris venit, quibus se primæ parentes nostri in illa damnabili nuditate tacebant.*

Aliam matrem intuetur, scilicet Religionem, quæ cariora visceræ, & caelestia ubera ostendat. Vocibus carnis cum Domino respondet: *Quæ est Mater mea? & qui sunt fratres mei? Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est: ipse meus frater, & soror, & mater est.* Materni blanditiis succedit vis fratrum, qui Thomam comprehensum, cum Parisios à Dominicani Ordinis Generali Magistro missus iter ageret, in castro recluserunt, & captivitatis fastidio, tristi solitudine, variisque molestiis frangere conati sunt Sancti Adolescentis animum: sed frustra. Id enim carcer fuit Thomæ, quod eremus Prophetæ. *Anferamus carceris nomen, secessum vocemus.* Ibi Spiritus ejus loquebatur cum carne de communi salute. Fratres

S. August.
Epist. 143.
ad 11.

Math. 22.

Tertull.

Joseph cogitate, qui in cisternam illum detrudunt, & Ismaëlitis vendunt ex invidia. Thomæ fratres illum in castro captivum detinent, & mundo vendere meditantur ex perversa benevolentia, quæ odio sæpe magis noxia est animæ salutis. Et ne quid de Joseph victoria illi desit, mulierem immittunt, quæ formæ elegantis lenociniis, omnibusque artibus, illius animum emollire & irretire conetur. Vitis nobilibus, Christianis, altis honellis & generosis, tam fœdum, tam indignum, tam impium consilium adversus fratrem Deo consecratum venire in mentem potuisse, quis crederet? Quid agat his in angustiis nobilis & religiosus adolescens? Fugâ consulet saluti, quæ tentationes adeo periculosas vincendi securus est ratio? Josephum imitabitur, qui in simili discrimine *Libidinis effugit anas, fugâ usus pro armis*: & pallium dimisit, periculum judicans si diutius moraretur, *Ne per manus adultera libidinis incensus transiret*? Sed clausi sunt omnes castri exitus. Quibus igitur armis utetur? Titione ardente, quo, velut Cherubim olim flammeo gladio, novam Evam ab aditu terrestris paradisi, & à contactu ligni vitæ arceat. Memor est Dei, quem ignem consumentem Scriptura sacra vocat, ne amoris impudici igne consumatur. *Castus adolescens mentem suam velut rore quoddam recordationis Dei perfundebat, ne impij amoris igne ureretur.* Fugato dæmone femine, seu femina dæmonis adjutrice, Thomas mundi, carnis & diaboli victor evadit, Angelos habet victoriæ suæ testes ac præcones, Angelorum candidatus. *Accesserunt Angeli & ministrabant ei.* Mystica zona præcingunt victorem, nullum ut deinceps patiatur libidinis sensum, Deo continentie donum illi concedente, cujus zona symbolum est. Unde Christus ait: *Sint lumbi vestri præcincti.* Quæ verba S. Petrus Chrylogos expendens: *Constringenda est ergo caro continentia cingulo* (inquit) *ne effusa visus, & toto peccatorum gravata ponder,*

Genes. 27.

S. Basil.
de locu.

Genes. 1. 24.

S. Ephrem.
lib. de recta
vocatione rati-
one.

Serm. 24.

superius insistere non possit incessibus. Victrix castitas Thomæ animum purgat, evehit, contemplationi veritatis idoneum reddit, Deo docibilem efficit. Oratione magis proficit in doctrina sacra, quam studio: non loquentes, qui perfonant foris, eruditos viros, sed intus ipsi menti præsidem consulti veritatem. Ille autem qui consultitur, docet, qui in interiori homine habitat Christus. Doctrina S. Thomæ infusa magis, quam acquisita. Calamum quasi ex Spiritu Sancti picide movit; quod de Basilio magno scripsit S. Gregorius Nazianzenus. Ideo absque omni prorsus errore scripsit: Clementis VIII. Pontificis Maximi oraculum est.

Doctrina S. Thomæ sublimis, perspicua, firma, suaviter, invicta; omnes vincens errores adversus dogmata fidei insurgentes; omnes corruptelas opinionum laxiorum adversus Moralem Christianæ puritatem serpentes; omne genus illusionum, tenebras offundentium celestis Theologiæ Mysticæ luminis. Manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum. Doctrina S. Thomæ, caractères Scripturæ sacre imitatur, quam ille animo imberbat. *Dictis obscurioribus exercet fortes, & parvulis humilis sermone blanditur.* . . . *Usu fastidium tollit, & tanto amplius diligitur, quanto amplius meditatur: Legis animum humilibus verbis adjurat, sublimibus sensibus levat. Aliquo modo cum legentibus crescit. Arduis lectoribus quasi recognoscitur, & tamen doctis semper nova reperitur.* . . . *Uno eodemque sermone dum narrat textum, prædit mysterium. Quot Articuli, tot miracula: quot verba, tot sententiæ: quot sensus, tot victoriae.*

II. *Scientia inflat, nisi comitem habeat, quæ sanctificetur, humilitatem.* Scientia cum humilitate, dos est Sanctorum Angelorum: sine humilitate, laqueus est demonum. Immo sine humilitate nullam esse veri nominis scientiam, confidenter dixerim. *Qui jam evigilavit in Deum, Spiritus Sancti calore excitatus,*

IN FEST. S. THOMÆ AQUINAT. 603
*atque in ejus amore coram se viluit, ad eumque intrare volens, nec valens, cogit sibi lucente attendit in se, invenitque se, suamque egritudinem illius munditia contemperari non posse cognovit; flere dulce habet, eumque deprecari, ut etiam atque etiam miseretur, donec exeat totam miseriam, & precari cum fiducia, jam accepto gratuito pignore salutis per unicum Salvatorem hominis & illuminatorem. . . Ita agentem scientia non inflat. Hanc apponendo scientiam, apposuit dolorem; dolorem peregrinationis suæ ex desiderio patriæ suæ, & condioris ejus beati Dei sui. Qui non ita sunt affecti, scientiam Dei non habent. Satiat enim illos phantasia eorum, non veritas Dei, quam repellendo resiliunt, & in suam vanitatem cadunt. S. Thomas scientiam suam non extollitur, sed humilior evadit; quia sui ipsius cognitioni continuo vacat; seque ipsum cum Deo comparans, se nihil esse proficitur. *Tametsi nihil sum.* Quanto major est, humiliat se in omnibus. Nec generis claritate; nec eruditionis suæ immensitate & profunditate, nec doctoralium insularum splendore, nec victoriis de erroribus reportatis, nec gratia qua valebat apud sanctissimum Regem Ludovicum Nonum, summosque Pontifices Urbanum IV. Clementem IV. Gregorium X. nec celebritas nominis, quam ipsi doctrina, libricum admirabiles ab eo editi pepererant, non publici & universales applausus, non Dignitates Ecclesiasticæ illi oblatæ, humilitatem in ejus animo altis defixam radicibus conveltere, aut concutere potuerunt. Dignitates Ecclesiæ non solum non quaesivit; non optavit; sed declinavit, ac modestè recusavit, id à Deo perseveranter postulans, ut in statu Religiosæ humilitatis & vivere & mori sibi concederet. Veram scilicet ad obtinendam & capiendam veritatem viam esse intellexit eam, quæ munta est ab illo qui gressuum nostrorum tamquam Deus vidit infirmitatem. *Ea est autem prima humilitas, secunda**

S. August.
 Lib. de Magis-
 gistro, c. 11.

S. Gregor.
 Nazianz.
 Orat. de Lau-
 dibus Basilii.

Genes. 16. 11.

S. Greg. M.
 Lib. 18. Mo-
 rad. 4. 1.

2. Cor. 1.

S. August.
 Lib. 4. de
 Trinit. c. 1.

2. Cor. 12.

604 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

humilitas, tertia humilitas, & quoties interrogares hoc dicerem; non quò alia non sint præcepta, quæ dicantur, sed nisi humilitas omnia quæcumque bene facimus & præcesserit & comiterur & consecuta fuerit, & proposita quam intuemur, & apposita cui adhareamus, & imposta qua reprimamur, jam nobis de aliquo bono factò gaudentibus totum extorquet de manu superbia. Hanc, cæterisque virtutes excoluit exemplo sanctorum Aſcetarum, quorum Collationes, tor licet studiis & laboribus pro Ecclesiæ utilitate occupatus, ad componendam vitam suam assidue legebat: hanc à Christo didicit, cujus Evangelium continuò meditabatur. *Discite à me* (inquit Salvator noster) *quia mitis sum & humilis corde.* Id præcipuum Thomæ studium. Nova doctrinæ systemata non excogitavit ut famam sibi pareret, gloriamque humanam aucuparetur: sed Sanctorum Patrum vestigiis insistere, eorum sententiam sequi, officii loco duxit; custodire depositum, vitare profanas vocum novitates, traditionem sectari. Ut spiritalis Tabernaculi Beseleel, preciosas divini dogmatis gemmas exculpit, fideliter coaptavit, adornavit sapienter, adiecit splendorem, gratiam, venustatem. Intelligitur eo exponente illustriùs, quod antea obscuriùs credebatur. Perillum posteritas intellectum gratulatur, quod ante vetustas non intellectum venerabatur: eadem tamen quæ didicit, docet: & cum dicat novè, non dicit novà. Ita sapientiam omnium antiquorum sapiens Thomas exquirit. *Et vox sermonum ejus ut vox multitudinis,* Sancti Patres Thomæ ore loquuntur. Illorum sententias confert evidentiam, lucem, distinctionem: sed eorum doctrina nova methodo à sancto Thoma explicata, retinet plenitudinem, integritatem, proprietatem.

III. Scientia non solum inutilis, sed prorsus pernicioſa est, quæ caritati non servit. Scientia inflat, caritas adificat. Sic itaque adhibeatur scientia, inquit

IN FEST. S. THOMÆ AQUINAT. 605

S. Augustinus, *Tanquam machina quadam, per quam structura caritatis assurgat, quæ manet in æternum cum scientia destruetur, quæ ad finem caritatis adhibita multum est utilis, per se autem ipsa sine tali fine non modo superflua est, sed etiam pernicioſa probata est.* S. Thomæ scientia uni servit caritati: uni Dei gloriæ, Ecclesiæ ædificationi & utilitati, animarum saluti promovendæ studet. Docet, scribit, disputat, concionatur, propter solum finem caritatis. Religiosos Ordines ab Ecclesia nuper approbatos defendit contra eorum impugnatores, non privatis ductus commodis, sed ob unum Ecclesiæ bonum, cujus columnæ sunt; ob Christi gloriam, cujus gregis sunt illustrior portio. Philosophiam consecrat ad Ecclesiæ defensionem contra Philosophos Hæreticorum patriarchas, & contra omnium sæculorum Hæreticos. Angelus est, superbam ancillam humilians sub imperio dominæ, à qua expulsa fuerat. *Revertere ad dominantiam, & humiliare sub manu illius.* Thomas in vita sua *suffulsi domum, & corroboravit templum.* Non sibi soli laboravit, sed omnibus exquirentibus veritatem. Sapientiam sine fitione didicit in divina Scriptura; in SS. Patrum operibus, in sacris Conciliis: *Sine invidia communicavit,* gloriam suam non querens: *Et honestatem illius non abscondit,* quia caritas non querit quæ sua sunt. Totum ejus animum occupat caritas, quia omnis abest ab iplo rerum terrenarum cupiditas. Nec sibi, nec propinquis, nec fratribus aliud optat præter caritatem, Deique fruitionem. Scripta ejus approbat Christus è cruce pendens, quæ Thomæ laus est omni laude major. *Ille enim probatus est, quem Deus commendat.* Optionem dat illi Dominus mercedis quam pro laboribus recipiat. *Thoma, bene scripsisti de me, quam recipies à me pro tuo labore mercedem?* Ille verò casto flagrans amore, illi simili quo Angeli sancti Deo adhaerunt, respondit: *Domine, non nisi te.* Hæc amo-

S. August.
Epist. 117.
alias 96.

Vincentius
Lirin.

Daniel 11. 6.

Vincentius
Lirin.

i. Cor. 1.

S. August.
Epist. 117.
alias 119.

Genes. 16.
Eccli. 30.

ii. Cor. 10. 17.

Ph. 72. 25-26.

vis casti perfectio, nihil aliud à Deo quærere nisi ipsum Deum. *Quid enim mihi est in calo, & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* En casti cordis caracterem. Gratis amatur Deus, cum ab illo non petitur aliud præmium. *Qui a iud præmium perit à Deo, & propterea vult servire Deo; carius facit quod vult accipere, quam ipsum à quo vult accipere. Quid ergo? nullum præmium Dei? Nullum præter ipsum. Præmium Dei, ipse Deus est. Hoc amat, hoc diligit: si aliud dilexerit, non erit castus amor.*

S. Auguſt. in
2 Joh. 7.

Deo gratias agamus, quòd Sancti Thomæ doctrinâ Ecclesiam suam illustraverit: & dum Concilia Oecumenica illam in quæſtionibus controversis consulunt; dum celeberrimæ Academiæ illam commendant, dum Ordines Religiosi in Ecclesia florentissimi se illius esse Discipulos profitentur; dum sinceri quique veritatis amatores, ac Fidei Moralisque Christianæ vindices,

Rom. 1. 20.

Habentes formam scientiæ & veritatis in lege, S. Thomæ doctrinam sectantur; omnes quotquot Panegyricum ejus auditori, & memoriam ejus honoraturi convenistis, sancti Doctoris castitatem, humilitatem, caritatem imitantini. Quicumque verò scientiæ talentum à Deo accepimus, id ad finem caritatis ordinemus. Cognovimus, amenus: nam cognitio sine caritate non salvos facit.

S. Auguſt.
Tract. 7. in
in Epist. 1.
S. Ioan.

IN FESTO S. JOSEPH.

Cum esset desponsata Mater Jesu Maria Joseph, &c. Matth. j. 18.

DEUS qui dives est in misericordia, non solum gratias, virtutes, & dona communia Sanctis suis distribuit; sed quibusdam gratias ita singulares dona-

que ita peculiaria largitur, ut his velut caracteribus à cæteris distincti in Regno calorum, id est in Ecclesia, effulgeant, adeo ut de ipsis dicere liceat; *Non est inventus similis illi.* Id in S. Joseph percipiunt, quem Deus elegit ut Incarnationis œconomia serviret ut Mariæ Sponsus, Pater nutritivus Christi Jesu, & sacræ Familiæ caput. Præter justitiam, prudentiam, fidem, spem, caritatem, paupertatis amorem, virginitatem, obedientiam, aliasque virtutes, quibus ut Syrus splendidissimum coruscavit, gratiam singularem accepit à Deo, in qua nemo Sanctorum illi similis est. 1. Cæterorum gratia Sanctorum facit illos filios Dei, & Christi Jesu fratres per adoptionem: Gratia S. Joseph illum fecit Filium Dei patrem. 2. Cæterorum gratia sanctorum illos facit Deiparæ Virginis Mariæ clientes: Gratia S. Joseph illum fecit Mariæ Virginis Matris Dei Sponsum. 3. Gratia reliquorum Sanctorum illos fecit Ecclesiæ membra: Gratia S. Joseph illum fecit capitis Ecclesiæ œconomicum caput.

1. Pater Æternus, qui paternitatem suam cum divinis personis non communicat, eam cum Sancto Joseph communicavit per gratiam singularem, ut Filii sui unigeniti Pater voceretur, non generatione quidem & natura, sed jure casti matrimonii, quatenus in Mariæ Virginis uxoris ejus utero, Spiritus Sancti operante virtute, conceptus, & ex eadem inviolata Virgine natus est. *Sicut castæ conjux illa, sic ille castæ maritus: & sicut illa castæ Mater, sic ille castæ Pater. Melius ille quod alius carne implere desiderat, animo implebat. Nam & qui adoptant filios, castius eos corde gignunt, quos carne non possunt.* Hinc auctore Spiritu Sancto series generationis Jesu Christi ad Joseph descendit virum Mariæ, de qua natus est. Nam *Quod Spiritus Sanctus operatus est, utrisque operatus est. Spiritus Sanctus in amborum iustitia requiescens, ambobus Filium dedit, sed in eo sexu quem parere decebat, operatus est hoc, quod*

S. Auguſt.
Serm. 17.
Ejus. noviss.
P. P. Bened.

etiam marito nasceretur. In Christi generatione nihil operatus est Joseph: sed ad ejus educationem concurrat cum Virgine Maria. Josephi laboribus & sudoribus illi ministrata sunt alimenta, quibus nutrieretur & cresceret secundum carnem. Aluit Joseph eum, qui dat escam omni carni; aluit Panem Angelorum factum panem hominum in Bethlehem domo patris. Priscus ille Patriarcha Joseph frumenta servavit, non sibi, sed omni populo: *Iste panem vivum e caelo servandum accepit, tam sibi, quam toti mundo.* Hunc solum Dominus elegit *sue Matris salarium, sue carnis nutrimentum, solum in terris magni consilii coadjutorem fidelissimum.*

Munus imponendi nomen Christo Domino à Deo demandatum est S. Joseph, quâ in re paternam ejus auctoritatem demonstrata est. *Pavet autem filium, & vocabis nomen ejus Jesum.* Deum cum Adamo creationis rerum omnium visibilibus gloriam quodammodo communicasse ait Basilus Seleucensis, quia etsi naturarum auctor esse non potuerit Adamus, nomen tamen artifex fuit. Sic enim Deum loquentem inducit antiquus ille Pater: *Esto Adam nomenum artifex, quando rerum esse non potes. Formentur à me, nominentur à te: partiamur sctificis hujus solertiae gloriam: Me agnoscant artificem nature lege, te Dominum intelligenti appellacionis nomine.* Quidni dicere pari jure possimus, Spiritum Sanctum operationis suae circa Christum gloriam cum S. Joseph quadam ratione communicasse? Spiritus Sanctus virtute sua formavit Christi corpus ex purissimo Virginis Mariae sanguine; solus artifex fuit corporis à Filio Dei assumpti: sed nominis impositionem Josepho demandavit. *Formetur à me, nominetur à te: partiamur sctificis hujus solertiae gloriam.*

II. Gratia singularis S. Joseph fecit Mariae Virginis Matris Dei Sponsum. *Joseph fili David, noli timere*

ac-

accipere Mariam conjugem tuam. Verum fuit Joseph cum Maria Virgine Matrimonium, in quo omne nuptiarum bonum impletum est, *Fides, Proles, Sacramentum.* Prolem cognoscimus ipsum Dominum Jesum: *Fidem, quia nullam adulterium: Sacramentum, quia nullum divorcium.* Justitia, fide, virginitate par fuit tam sanctis nuptiis, dignus Mariae Sponsus, *Ut ex virginali conjugio virgo Filius nasceretur.* Maria palma est: *Quasi palma exaltata sum: & Joseph palma est: justus ut palma florebit.* Quamvis in non contingant, eò majore quò castiore animorum inclinatione in se mutuo propendent: quæ palmarum interfluentibus etiam aquarum rivis disjunctarum proprietates est. Oritur quidem in animo Josephi nondum scientis divinum Mysterium in Maria peractum, quaedam suspitionis nebula, sed castum amorem erga Mariam conjugem non minuit, quia ex emulatione sive zelotypia non oritur, sed ex justitia. Ab illa clam recedere cogitat, ne fortè fiat conficius peccati, si quod esset; quod viri justus est: *Joseph autem vir ejus cum esset justus, &c.* Ab accusatione Virginis temperat, ne caritatem violet, quæ vera hominis justitia est. Suam ipsi suspitionem non aperit, ut ejus pudori parcat. Uni Deo suspitionem, perturbationemque suam exponit, judicium interim suspendens. Malevola non erat suspicio. *Malevole sunt suspiciones calumniantium: benevole sunt suspiciones gubernantium.* Opsat invenire bonum, qui benevole suspicatur: cupit vinci, tunc enim letatur, quando falsum inventum fuerit quod male suspicabatur. Sic affectus erat Joseph erga Mariam Virginem. Ideo suspitionem ab ejus animo dispulit Deus, facta illi per Angelum revelatione celestis Mysterii. *Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est.* Ipsi revelata est Mysterium à saeculis in Deo absconditi veritas, quia in illius corde regna-

S. Bernard.
Hom. 2. in
Evang. Mis-
sus cit.

Basil. Seleuc.
Orat. 3.

S. August.
Serm. 31.

S. Hieron.
advers.
Helvid.
Eclit. 24. 11.
Psal. 91. 12.

S. August.
Serm. 300.
alibi 7. inter
editos ex
Miss. majoris
Carthage.

610 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
bat caritas. *Ablata suspicio est, quia inventa redemptio est.*

III. S. Joseph gratiā singulari factus est capitis Ecclesie, scilicet Jesu Christi, æconomicum caput, rector, & tutor, sicut & Virginis custos. *Fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam.* Illi, ut sacre familie capiti, Dei mandatum significat Angelus, ut accipiat Puerum, & Matrem ejus, & fugiat in Ægyptum; & defuncto Herode jubet Dei nomine ut in terram Israël revertatur. Salvatorem mundi servat à furore Herodis. Major ejus quam Abrahamæ fides, promptior obedientia. Magnificis promissis illum non consolatur Angelus; Christum enim possidet, in quo impleta sunt promissā Abrahamo facta, benedictionem bonorumque omnium fontem, mundi thesaurum, desideratum cunctis gentibus. Pauper est Joseph, terrenis bonis destitutus, sed Deo dives. Patriam relinquit, sed fert secum melioris patriæ largiorem. *Accipe Puerum, & Matrem ejus.* Credit sine dissidentia & hesitatione, obedit sine cunctatione: fidelique & prompta obedientia meretur subditum habere Christum Jesum. *Et erat subditus illis.*

Potentissimum apud Deum intercessorem habent fideles cujuscumque status & conditionis. S. Josephum, Virgines, conjugati, Ecclesie Ministri, adolescentes, & puellæ de vitæ statu eligendo deliberantes; quicumque res adversas patiuntur, quicumque Deo servientibus perturbacionibus, anxietatibus, difficultatibus assliguntur & probantur, ad Sancti Joseph patrocinium confugiant. *Ita ad Joseph, & quicquid vobis dixerit, facite.* Et ut ejus patrocinium obtineatis, virtutum ejus imitatores estote, fidei, castitatis, caritatis, obedientiæ, patientiæ, justitiæ, quæ virtutes omnes complectitur.

IN FEST. ANNUNCIAT. B. M. V. 611

IN FESTO ANNUNCIATIONIS BEATÆ
MARIE VIRGINIS.

Ne timeas, Maria, invenisti gratiam apud Deum: ecce concipies in utero, & paries Filium: & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit Magnus, & Filius Altissimi vocabitur.
Luc. j.

Quamvis Christus in omnibus Mysteriis suis Magnus sit, in Mysterio præsertim Incarnationis suæ Magnus vocatur: tum quia Incarnatio cæterorum hominis Dei Mysteriorum origo est; adeoque omnis ejus magnitudo in vita, morte, resurrectione, ascensione, & ultimo adventu ad judicandum vivos & mortuos, ejus exinanitionem in Incarnatione supponit & consequitur: tum quia Verbi Incarnati magnitudo in ejus personâ non sinit, sed & in ipsum, quod colimus, Mysterium hodie B. Virgini annunciatum derivatur; & in beatam Virginem, cui annunciat; & in homines, propter quos annunciat. 1. Magnum Mysterium est, in quo divinæ perfectiones splendidius elucescunt quam in cæteris Incarnati Verbi Mysteriis: & Divinæ Personæ nova quodam modo sine sui mutatione attributa & denominationes acquirunt. 2. Magna Virgo cui Mysterium istud annunciat, & in cujus utero consummatur, quia recipit gratiæ plenitudinem: *Ave gratiâ plena:* quia sine dispendio virginitalis obtinet fecunditatem: *Benedicta tu in mulieribus...* Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: quia denique provehitur ad incomparabilem Matris Dei dignitatem. *Quod enim ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei.* 3. Sed & in homines

612. INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
propter quos annunciat hoc Myſterium, magnitudinis ſux radios derivat Dei Filius, qui in utero Virginis fit homo, ut homines filios Dei faciat: *Dedit eis poſteſtatem filios Dei fieri.* Servi formam aſſumit, ut faciat liberos. Similitudinem carnis peccati induit, ut faciat ſanctos.

I. Divinæ perfectiones & attributa in myſterio incarnationis ſplendidiſſe eluceſcunt: Divina in primis bonitas. Bonum eſt ſui diſſuſivum. Summum bonum ſummo modo ſe communicare decet. Nobiliore verò ſeque digniore modo communicare ſe extra ſe ipſum Deus non poterat, quàm per myſterium incarnationis. Tribus modis bonitas divina ſe in creaturas diſſudit: 1. In ordine naturæ, 2. In ordine gratiæ, 3. In ordine unionis hypſtaticæ ſive perſonalis. Hæc verò poſtrema communicatio duabus prioribus longo antecellit intervallo. Primâ enim communicatione creaturas ad imaginem ſuam Deus condidit: Alterâ Dei filios per adoptionem fecit: Tertiâ homini Dei Filium naturâ in Verbi incarnati perſonâ eſſe dedit, omniumque divinarum perfectionum, modo inefabili, & qui myſterii hujus proprius eſt, participem. In æternis emanationibus, ſolius eſſentiæ, non perſonarum communicationem credimus & adoramus. Pater æternus eſſentiam ſuam Filio communicat, non paternitatem, quæ perſonalis ipſius character eſt. Filius eamdem eſſentiam Spiritui Sancto cum Patre communicat, non filiationem, quæ perſonalis ipſius proprietas eſt. In myſterio verò incarnationis Filius Dei & naturam ſuam & perſonam communicat humanæ naturæ, Hinc S. Auguſtinus ait: *Cum Filius fit & Deus & homo, alia ſubſtantia homo potius in Filio, quàm Filius in Patre.* Nec verò homo ſolus ad unionem inefabilem cum Verbo provecſus eſt, ſed omnes quodam modo creaturæ, ſi quidem omnis creatura eſt homo. *Naturam omnem interjeſſa humanitatis beneficio, Deus in melius com-*

lib. 1. de Trinit. c. 10.

S. Ioan. Damaſci.

IN FEST. ANNUNTIAT. B. M. V. 613

mutavit. Atque inde etiam magnum diſcrimen incarnationeſt & creationem inter apparet, quòd per illam creaturæ à Deo quodam modo exierint & ſeparatæ ſint: per illam verò ad Deum redierint, & in hominis naturâ perſonæ Verbi divini unitæ ſint.

In hoc myſterio Dei ſapientia maximè ſplendescit fallendo diabolum, qui peccatum ſuaverat primis parentibus ad incarnationem impediendam, ut ſcilicet Deus naturam peccato ſordidam & contaminatam peccato falſidiret, averſaretur, nec ipſi dignaretur conjungi. At exſpectatione ſua fruſtratus eſt inimicus: Ipſum enim peccatum Filium Dei quodam modo movit ut ad hominem liberandum incarnaretur, adeo ut *Si homo ad imaginem, & ſimilitudinem Dei factus, in ſua natura honore manſiſſet, nec diaboli fraude deceptus, à lege ſibi poſita per concupiſcentiam deviaſſet, Creator mundi creatura non fieret.* Chriſtus Jeſus venit in mundum peccatores ſalvos facere. *Non eum de calo ad terram merita noſtra bona, ſed peccata duxerunt. Venit Filius hominis quærere & ſalvare quod perierat. Si homo non periſſet, Filius hominis non veniſſet. Perierat homo, venit Deus homo, & invocatus eſt homo. Fidelis ſermo, & omni acceptione dignus, quia Chriſtus Jeſus venit in mundum peccatores ſalvos facere. Tolle morbos, tolle vulnera, & nulla eſt cauſa Medicinæ. Si venit de calo magnus Medicus, magnus per totum orbem terræ jacebat ægrotus. Ipſe ægrotus genus humanum eſt. Denique Propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de calis, & incarnatus eſt. Sic ars divinæ ſapientiæ attem diaboli ſefellit.*

Omnipotencia Dei in hoc myſterio maximè ſplendescit. Quod enim infinite potentia majus argumentum, quàm rerum infinite diſtantium, Dei & hominis perſonalis unio? Hinc Propheta Deum orans ut hoc myſterium adimplet, ejus præſertim potentiam

Q. q. iij

*S. Irenæus
Serm. 3. de
Pentec.*

S. Auguſt.

*Serm. 7. 1.
& 9. de Per-
titi. 4. 1. 1.*

Symbol.

Psal. 78. 1.

invocat: *Excita potentiam tuam, & veni, ut salvos facias nos.* Hinc Spiritus Sanctus qui *celos opera digitorum Dei, & hominem apus manuum eius vocat,* mysterium incarnationis brachii ejus miraculum appellat: *Fecit potentiam in brachio suo.* Et revera *Nemo nisi artifex operis sui potens est; & sigulo tantum in argillam suam jus est.* Ita Dominus omnium, qui omnes fecerat, dignatus est ad nostra descendere, nosque suscipere in corpore suo, ut resciceret eadem arte vel fustitate quâ fecerat. In reparando, quàm in condendo homine divina potentia magis eluxit. Hic enim in create natura angustias, ibi in se ipsum Deus vim suam quodam modo expertus est, seipsum humiliando ad nihilum nostrum. Quod omnipotens natura potuerit descendere ad humilitatem humanitatis, id potentiam magis ostendit, quàm magna & qua naturam superant miracula. Nam quod magnum quippiam & excessum effectum sit à divina virtute, est quodammodo secundum naturam & consentaneum. Ad id autem quod est humile & abjectum descensus, est quadam insignis & redundans copia potestatis. Atque hæc est mens Ecclesie hunc in modum orantis: *Deus, qui humana natura substantiam mirabiliter condidisti, & mirabilibus reparasti.*

S. Gregorius
Nyss. Orat.
Catechet.
Cap. 14.

S. Anselm.
Lib. Cit
Deus homo?

Psal. 46. 2.

S. Proclus
Episc. Const.
1100p. orat. 1.
S. Augustus
Fili Episc.
Epist. 27.

Justitia denique Dei maxime claruit in mysterio incarnationis; siquidem Filius Dei factus est homo, ut accuratam, copiosam, superabundantem satisfactionem ob infinitam peccati enormitatem & injuriam Deo praberet, quam exhibere non poterat nisi Deus, nec debebat nisi homo; quam proinde necesse erat ut pro nobis persolveret Deus homo. *Frater non redimit, redimet homo; non dabit Dea placationem suam, & pretium redemptionis animæ suæ.* Quamobrem *Ex Virgine natus est Deus & Homo, non solum id pretium habens quod reorum multitudinè ad justitiam redimende par esset, sed & quod multis partibus excelleret.* Ita

In hoc etiam mysterio divine Personæ nova quodammodo attributa sine sui mutatione, novisque denominationes acquirunt. Deus ab æterno Pater erat, sed Pater Filii sui Deus non erat. Nulla enim in sanctissima Trinitate dependentia, nulla servitus est. Sed per incarnationem Pater æternus Filius fuit, secundum naturam assumptam, Deus est & Dominus. *De ventre Matris mea Deus meus es tu; (ait per Prophetam) Nam ante secula Pater meus, ab uberibus Matris mea Deus meus. Non de te Deus meus; nam de te Pater meus; Sed de ventre matris mea Deus meus.* Patres olim jus habebant in filiorum bona, libertatem, ac vitam: poterant ipsos exheredare & spoliare, servituti addicere, immolare, ut Abrahami & Jephthe exempla probant. Pater æternus hæc jura in Filium suum ab æterno non habuit, sed per ejus incarnationem acquisivit. Jus in illius bona exercet in præsepi, illum ad extremam egestatem redigendo, ut illius inopiâ divites nos faciat. Jus in illius vitam exercet in cruce, ipsum immolando ut victimam pro nostra expiatione. Interim verò jus exercet in ejus libertatem, statim atque homo factus est. *Tunc dixi, Ecce veni (inquit) sacrificium & oblationem noluisti: aures autem perfecisti mihi, ut mandata tua excipiam, illisque paream, seu (ut habet alia Versio) Aures autem perforasti mihi; in signum utique servitutis.*

Psal. 11. 11.
S. August.
in hunc
Psal.

Filius Dei in sinu Patris per cognitionem generatur ut Verbum ejus & Sapientiæ; non verò per voluntatem, quæ Spiritus Sancti origo est. In incarnatione verò per voluntatem Patris homo factus est. Intellectus Patris principium est Verbi increati, amor Patris principium est Verbi incarnati. *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suam unigenitum daret.* Principium & finis incarnationis amor est. Filius Dei homo factus est, quia nos diligebat, & ut à nobis diligeretur. *Qui dilexit*

Joan. 3. 16.

Galat. 1. 10.

me, & tradidit semetipsum pro me. Igitur si amare pigebat, saltem nunc redamare non pigat. Nulla est enim major ad amorem incitatio, quam prevenire amando; & nimis durus est animus, qui dilectionem si nolebat impendere, nolit rependere. Filius paternæ dilectionis se ipsum naturæ nostræ inserit, ut à nobis diligatur.

Spiritus Sanctus in aternitate sterilis est; quamvis hæc sterilitas imperfectionis non sit ac impotentia. Divinarum scilicet emanationum terminus est: Exhaultis igitur divinæ fecunditatis fontibus in Filii generatione, suique Processione, aliam Personam divinam producere non potest. Verùm in mysterio incarnationis fecundus est, & novum esse dat Filio Dei in utero Virginis. *Qui conceptus est de Spiritu Sancto.* Spiritus Sanctus procedit à Patre & Filio per voluntatem: Filius in utero Mariæ de Spiritu Sancto concipitur per ejusdem Virginis voluntatem, consensum & obedientiam. *Fiat mihi secundum verbum tuum.* Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedens non est eorum filius: Christus ex Spiritu Sancto conceptus, non est propterea filius Spiritus Sancti. Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedit ut nexus arborum: Christus de Spiritu Sancto in utero Virginis Mariæ conceptus est, ut nexus Dei & hominum. *Qui fecit utraque unum . . .* Tota Trinitas mysterium incarnationis operata est. Multiplex tamen ratio est cur Christi conceptio Spiritui Sancto tribuatur. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 4. §. 2.*) Cur Spiritus Sanctus non sit Pater Christi, cum Christus ex Spiritu Sancto sit conceptus? (*Ibid. §. 3.*)

II. Non solum magnum est incarnationis mysterium, quod beate Virgini annuntiatur; sed & ipsa cui annuntiatur Virgo magna est. Ad tria porro capita omnis ejus celsitudo ac dignitas revocatur, quæ Angelus in salutatione sua exprimit: Primum est plenitudo gratiæ: *Ave gratia plena.* Alterum est dignitas Matris

IN FEST. ANNUNTIAT. B. V. M. 617
Dei, quæ sit ut Dominus singulari & admirabili modo cum ipsa sit. Dominus tecum. Tertium est conjunctio fecunditatis cum virginitate, quæ sit ut benedicta inter omnes mulieres prædicetur: *Benedicta tu in mulieribus . . .* Beata Virgo Maria verè proprièque Dei mater credenda est. . . Cur Filius Dei ex muliere concipi & nasci voluerit. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 4. §. 6.*) Præclare Tertullianus Lib. de Carne Christi, Cap. 17. *Deus (inquit) imaginem & similitudinem suam à diabolo captam amula operatione recuperavit. In virginem enim adhuc Evam irrepererat verbum edificatorium mortis. In Virginem æquè introducendum erat Dei Verbum exstructorium vitæ: Ut quod per ejusmodi sexum abierat in perditionem, per eundem sexum redigeretur in salutem. Crediderat Eva serpenti, credidit Maria Gabrieli. Quod illa credendo deliquit, hæc credendo delevit. Sed Eva nihil tunc concepit in utero ex diaboli verbo. Immo concepit. Nam exinde ut abjecta pareret, & in doloribus pareret, verbum diaboli illi semen fuit. Evicæ est denique diabolum fratricidam. Contrà, Maria eum edidit, qui carnalem fratrem Israël, interemptorem suum, salvum quædam præfaret. In vulvam ergo Deus Verbum suum detulit bonum fratrem, ut memoriam mali fratris eradere.*

Angeliæ Salutationis explicationem, ibique præclara ad hujus secundæ partis probationem, habes (*Lib. 5. Cap. 1. Art. 2. n. 3.*)

Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Non dixit simpliciter Angelus, *Veniet in te, sed, superveniet,* quia & prius quidem in ea fuit per multam gratiam, sed nunc supervenire nunciatur, propter abundantioris gratiæ plenitudinem, quam effusus est super illam. Prior quidem gratia ejus tantum repleverat mentem, sequens verò etiam uterum perfudit, ut plenitudo divinitatis, quæ

S. Bernard.
Hæc. 4. super
Matth. 23. 13.

S. Aug. lib. de
Catech. in
di. radicibus.
cap. 4.

Luc. 1.

Ephes. 1. 14.

ante in illa, sicut in multis Sanctorum spiritualiter habitabat, etiam sicut in nullo Sanctorum corporaliter in ipsa habitare inciperet. *Spiritus Sanctus superueniet in te*, qui sua potentia fecundabit te. *Et virtus Altissimi obumbrabit tibi*: Hoc est, illum modum quo de Spiritu Sancto concipies, Dei virtus & Dei sapientia Christus, sic in suo feceritissimo consilio obumbrando conteget & occultabit, quatenus sibi tantum notus habeatur & tibi. Quid à me requiris, quod in te mox experieris? Scies, & feliciter scies, sed illo doctore, quo & auctore. *Et virtus Altissimi obumbrabit tibi*. Triplicem, secundum nostrum concipiendi modum, in Patre aeterno virtutem distinguere possumus, tametsi vera una sit virtus, unaque summa res. 1. Virtutem creatoris, illi communem cum Filio & Spiritu Sancto. Omnes enim creaturæ trium Personarum divinarum opera sunt, quamvis creatio Patri singularim tribuatur. 2. Virtutem principii, quæ ipsi cum Filio respectu Spiritus Sancti communis est. 3. Virtutem Patris, quæ ipsi ita propria est, ut cum nec Filio, nec Spiritui Sancto communicet. Hanc tamen communicat B. Virgini Mariæ. *Quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei...* Sic & quod natum est ex ipso Patre erit tuus; & quod nascetur ex te erit ejus: *Ut tamen non sint duo Filii, sed unus*. Divinæ virtutis obumbratio efficit ut Mariæ Filium Dei concipiat quodam modo simili ei quo à Patre Aeterno in splendoribus Sanctorum generatur. Pater Aeternus virgo est & fecundus; Mariæ virgo fecunditate donatur inviolata virginitate; conchæ similis, quæ cæli rore fecundata, infiniti præti gemmam respiciente solo concipit. *Cui distillantibus calis, tota se infundit plenitudo divinitatis*. Pater Aeternus magnitudinis suæ ac perfectionum suarum cognitione Filium generat: Mariæ Virgo humilitatis suæ ac vilitatis cognitione & confessione eundem concipit. *Eccæ ancilla Domini, fiat mihi secundum*

S. Bernard.

S. Bernard.

dum verbum tuum. Exinavit semetipsum Dei Filius formam servi accipiens, & habitus inventus ut homo: Ad nihilum usque descendit Mariæ per humilitatem, ut centrum Filii Dei fiat, illumque humilitate concipiat. *Virginitate placuit, humilitate concepit*. Pater Aeternus interiori loquendo generat Filium: Virgo Mariæ eundem concipit, obedientiam suam, fidem, desiderium ac devotionem his verbis exprimendo: *Fiat mihi secundum verbum tuum*. Virgo sanctissima, *S. Bernard.*
Responde verbum, & suscipe Verbum: Profer tuum, & concipe divinum: emitte transitorium, & amplectere sempiternum.

III. Per incarnationis mysterium homines fiunt magni, cum ad dignitatem filiorum Dei per gratiam adoptionis promoveantur. *Dedit eis potestatem filios Dei fieri...* *Ut homines nascerentur ex Deo, primò ex ipsa natus est Deus. Natus ex Deo, per quem efficeremur; & natus ex femina, per quem resciceremur. Noli ergo mirari, o homo, quia efficeris filius per gratiam, quia nasceris ex Deo secundum Verbum ejus. Prius ipsum Verbum nasci voluit ex homine, ut tu securus nascereris ex Deo, & diceris tibi: Non sine causa Deus nasci ex homine voluit, nisi quia alicujus momenti me existimavit, ut immortalium me faceres, & pro me mortaliter nasceretur. Ideo cum dixisset, Ex Deo nati sunt, quasi securum te faciens, ait: Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis... Quid ergo miraris, quia homines ex Deo nascuntur? Attende ipsum Deum natum ex hominibus. Agnosce, Christiane, dignitatem tuam, & divinæ conjors factus natura, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Christus conceptus est de Spiritu Sancto in utero S. Virginis, ideoque semper motum atque ductum Spiritus Sancti secutus est: Sequamur & nos, siquidem eodem Spiritu regenerati sumus. Omni Christiano aqua Baptismatis instar est uteri virginalis, eodem*

Joan. 1.

S. August.
Tract. 2. in
Joan.

S. Leo,

S. Leo.

Sperius replente fontem, qui replevit & Virginem. Dei matrem honoremus, laudemus, imitemur. Virgo humilis erat, ideo Dei mater electa est. Si non potes virginitatem humilis, imitare humilitatem Virginis. Laudabilis virtus virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consulitur, ista precipitur. De illa dicitur: Qui potest capere, capiat: De ista dicitur: Nisi quis efficiatur sicut parvulus iste, non intrabit in Regnum caelorum. Illa ergo remuneratur, ista exigitur. Potes sine virginitate salvari, sine humilitate non potes. Potest, inquam, placere humilitas, quae virginitatem deplorat amissam: Sine humilitate autem nec virginitas Mariae placisset... Non omnium quidem est virginitas: multo tamen pauciorum est cum virginitate humilitas. Si igitur virginitatem in Maria non potes nisi mirari, stude humilitatem imitari, & sufficit tibi. Quod si & virgo, & humilis es: Quisquis es, magnus es.

IN FESTO S. JOANNIS BAPTISTÆ.

Amen dico vobis, Non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista. Matth. xj. ii.

Christus Jesus omnium electorum suorum probatas virtutes & sancta opera in extremi judicii die laudabit, ut ait Apostolus: *Tunc laus erit unicuique à Deo.* Tempus illud non expectat ut S. Joannis laudes prædicet: Illum in Evangelio passim commendat. Nunc *Eliam, nunc Prophetam & plus quam Prophetam*, aliàs Angelum, aliàs *Lucernam ardentem & lucentem*, omnium tandem hominum ex muliere natorum maximum prædicat. Huic laudi quid addi potest? In hoc elogium nulla cadit falsitatis, adulationisve suspicio. Veritas affir-

1. Cor. 4. 5.

mat, & quidem præmissio juramento, neminem inter natos mulierum extitisse Joanne majorem. *Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista.* Solus ille Joanne major, qui de Spiritu Sancto conceptus, ex Virgine natus est Filius Dei, Jesus Christus. Quod Concionatoribus vulgo imminet periculum ne Sanctos nimis extollant, quibus Panegyricum dicunt, Joannis laudatoribus minimè timendum est. Verè enim *Non est inventus similis illi.* Omnes superat ille homo, non enim illum vincit nisi Deus homo.

Inter natos mulierum Joannes Baptista maximus est
1. Nativitatis privilegiis. 2. Amplitudine Numeris.
3. Merito fidelitatis.

I. Nativitas S. Joannis Zachariæ ab Angelo nunciata, & eodem quidem quo Christi conceptio, imò in loco digniori, scilicet in Templo, Tempore sacratiori, scilicet factificii, cum thus adoleret Domino; Apertiore miraculo, non solum quia Patri seni, cujus corpus erat emortuum, ut quondam Abraham, matri sterili ac vetulæ promissus, sed quia Zachariæ lingua divinitus impedita & obmutescente, postea verò soluta, ejus conceptio ac nativitas celebrata est. *Factum est cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suae ante Deum, secundum consuetudinem sacerdotii, forte exiit ut incensum poneret, ingressus in Templum Domini: & omnis multitudo populi erat orans foris horâ incensificationis. Apparuit autem illi Angelus Domini stans à dextris Altaris incensificationis... Ait autem ad illum Angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & erit gaudium tibi & exultatio, & multi in natiuitate ejus gaudebunt: Erit enim Magnus coram Domino... Et dixit Zacharias ad Angelum: Unde hoc sciam? Ego enim sum senex, & uxor mea processit in diebus suis. Et respondens Angelus dixit ei:*

S. Petrus
Dionysius
Serm. de S.
Joan Bapt.

Luc. 1. 8.

622 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum: & missus sum loqui ad te, & hæc tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, & non poteris loqui usque in diem quo hæc fiant, pro eo quod non credidisti verbis meis, quæ implebuntur tempore suo. Cum verò natus est puer, & nomen ejus declaravit, dicens, Joannes est nomen ejus, aperium est illico os ejus, & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deum. Joannes fructus orationis, non voluptatis; gratiæ magis quàm naturæ. Ecce exaudita est deprecatio tua, & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium. Hinc præclare antiquus Pater: Contra impossibilitatem corporis, contra sterilitatem viscerum, Zacharia precibus Elisabeth uterum intunescit, & concepit Joannem non naturâ, sed gratiâ. Unde necesse erat sanctum nasci filium, qui non tam complexibus quàm orationibus gigneretur. Orationes autem fundebat sanctus Sacerdos non pro familiæ suæ privata prosperitate, aut pro fecunditate vetulæ uxori impetranda, sed pro Messicæ adventu, & totius humani generis salutem: Ideo facta ipsi promissio Non Israhel dimitxit, sed universi terrarum orbis donum ac pignus erat (ait antiquus Pater.) Dubitare permittitur, ut hæc ipsa incredulitate ad fidem exerceatur. Idcirco enim præstans super sterili punitur incredulitas, ut neque futurum in Virgine miraculum in dubium revocetur (inquit S. Joannes Chrysostr.) Eris tacens, & non poteris loqui, usque in diem quo hæc fiant. Silentium expræcat vocem nascituram, Zacharias Joannem, Senex puerum, Sacerdos Prophetam. Zacharias sacerdos obmutescit, ut legalium sacrificiorum proximè futura consummatio significetur. Omnes enim Propheta & Lex usque ad Joannem prophetaverunt... Silentium Zachariæ, Prophetia latens, quodammodo occulta & clausa. Hoc est apertio vocis Zachariæ in natiuitate Joannis, quod est discissio veli in cruce Christi.

Inter Scrm.
S. Ambrosij,
adscriptus 1.
in Nat. S.
Joan. Bapt.

Incerti Au-
thoris Eno-
chium S. Ioan.
Bapt. ex
Græco Regit
Christiani.
Cod. ebrum
& Latine red-
ditum à P.
Combesi.

March. 11. v.

S. August.
Serm. 282.

IN FEST. S. JOANNIS BAPT. 623

II. Alterum Natiuitatis S. Joannis privilegium, est sanctificatio illius in utero Matris. Sanctificatus in matris utero creditur Jeremias, sed longè minor illius sanctificatio quàm Joannis, de quo prædixit Angelus: Et Spiritu Sancto replebitur adhuc, ex utero matris suæ. Muldo sanè excellentius est Spiritu Sancto repleti, quàm sanctificari. Sanctificatio enim emundationem ab originalis peccati labe significat, repletio Spiritus Sancti gratiæ inundationem. Apostoli cum Spiritum Sanctum de Salvatore rediuvivi accepissent afflatu, vix quinquagesimo à Resurrectione illius die ad illum gradum pervenerunt, ut de illis diceretur: Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Joannes verò id consecutus est in utero matris. Spiritus Sanctus Jeremiam sanctificavit, replet Joannem, supervenit in Mariam.

Luc. 1. 15.
S. Petrus
Damiani.

Act. 1. 4.

III. Accedit & aliud privilegium admirabile, exultatio pueri in utero Matris. Et factum est ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit in gaudio infans in utero ejus. Ex utero matris in utero Mariæ Virginis Christum agnoscit Infantem, Mundi Redemptorem. Quid mirum si exultat gaudio incredibili. Quasi per experientia sensum sciebat quæ Israel ignorabat (inquit Origenes) Unde exiit in gaudio, Senferat enim venisse Dominum suum, ut sanctificaret servum suum... Ut Maria locuta est verbum quod Filius Dei in ventre Matris suæ gererat, exultavit infans in gaudio, & tunc primum Præcursorum suorum Prophetam fecit Jesus: Et propter ipsum Spiritu Sancto replevit & matrem Elisabetham. Et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth... Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, nunc dulciori colloquio, nunc amplexu foelicior Joannem consecrans, admoto gratiarum omnium Fonte Dei Filio in utero ejus incarnato, De cuius plenitudine omnes accepimus. Christi dono, Virginis præsentia ac patercinio Joannes virginitatis gratiam accepit. Nec immerito (inquit S. Am-

Luc. 1. 41.

Origenes
Hom. 7. 18
Lucan.

Luc. 1. 41.

624 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

S. Ambros.
Lib. de Ioseph.
Virginis, c. 7.

brosius) mansit integer corpore, quem tribus mensibus oleo quodam sue presentia & integritatis unguento Domini Mater exerevit.

Enc. 1. 14.

IV. Quartum Nativitatis S. Joannis privilegium; gaudium est univerfale. *Et multi in Nativitate ejus gaudebunt.* Gaudium parentum, cognatorum, amicorum & vicinorum in sancti Præcursoris Nativitate Prophetice fuit, lætitiã præfigurans ex Ecclesiæ fecunditate in Gentibus univerfis proximè orituram, ut vaticinatus est Isaias: *Lauda sterilis quæ non parit: Decanta laudem & binni quæ non pariebas: Quoniam multi filii deserte, magis quàm ejus quæ habet virum.*

Isai. 54. 1.

Eccles. 7. 1.

Nullius Sancti nativitatẽ celebrat Ecclesiã, nisi Sancti Sanctorum Christi Jesu Domini nostri, Deiparæ Virginis, & S. Joannis. Novit enim meliorem esse diem mortis diẽ nativitatis. Ideo Martyrum mortes celebrat, atque Natalia vocat, quia morte nati sunt ad vitam sempiternam & gloriosam. At Joannis nativitas celebratur, ut impleatur quod de illa prænunciatum ab Angelo est: *Et in nativitate ejus multi gaudebunt.* Joannis nativitas Christum Dominum prophetavit, quem conceptum ex utero salutavit; ideo lætitiã attulit Mundo: Hanc lætitiã olim testata sunt quædam Ecclesiæ trium celebratione Missarum ab unoquoque sacerdote, ut in Natali Domini. Exultandum in hac felicitate, non gaudio sæculari, sed sancto, qui fructus est Spiritus Sancti, caritatis comes, bonæ conscientie indicium. Erat Joannes *lucerna ardens & lucens.* Lux gaudium parit, sed frigiditibus cordibus modicum ac breve gaudium est. Gavisi sunt Judæi ad lucem Joannis, sed ejus ardore non sunt succensi, quia veritatem quam annunciabat, prædicabat, indigebat, Christum Jesum non dilexerunt. *Vos autem voluistis ad horam exultare in luce ejus.* Non ita Christiani gaudere debent, sed gaudio pleno & perpetuo, Deum amantes, & ipsum laudantes omnibus diebus

Ordo Rom.
Alcum.
Amandat.

Joan. 1. 11.

vitz

IN FESTO S. JOANNIS BAPT. 625

vitz lux. *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum* Esai. 12. 1.
vivum.

II. Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista amplitudine muneris. Christi scilicet Præcursor fuit, Propheta & plus quàm Propheta, Elias alter, Baptizator, Salvatoris, amicus sponfi sponfæ paranympus, primus Regni cælorum Prædicator. *Erit magnus coram Domino (ait Angelus) ... & multos filiorum Israël convertet ad Dominum Deum ipsorum: & ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Eliæ: Ut convertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam justorum parare Domino plebem perfectam.* Erit magnus coram Domino, officio ac ministerio: Et efficacissima presentitiã, & Regni cælorum jam proximi prædicatione Judæorum plurimos ad Christum convertet, ut illum esse verum Deum, ut Dominum Jesum esse Messiam à Deo promissam; ut hunc quem digito ostendit, à Prophetis prædictum Mundi Redemptorem credant, illum audiant, ejusque mandatis obediant. *Vidit Joannes Jesum venientem ad se, & ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir qui ante me factus est, quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israël, propterea veni ego in aqua baptizans.* Et ipse ante illum, ceu præco ante Regem mox adfuturum proximè præcurret, non minori zelo, fervore, efficaciã prædicans adventum Redemptoris, quàm Eliã adventum prædicatus est Judicis. *Et ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Eliæ.* Quàm fervens fuit Eliæ zelus, quàm invicta virtus & animi fortitudo adversus Achab, Jezabel, Pleudo-Prophetas Baal, & quàm fervens erit, vehementer, invictus adversus Antichristum & ejus Ministros; tam fervens fuit zelus Joannis, tam invicta fortitudo animi in arguenda incredulitate, vitii, impudentia Phariseorum, Herodis, Herodiadis. *Dicebat enim ad*

Luc. 1. 15. 16.
17.

Joan. 1. 19.
21.

R r

628 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

S. August.
Serm. 291.
in Natali
S. Ioan. Bapt.
7.
Petrus
Damiani.

tribus prædicatur. Arcana cœlestia Joanni revelantur Christum baptizanti: Trinitatis Mysterium in Veteri Testamento obcurius expressum, sancto Præcuratori manifestius revelatur. Pater auditur in voce, Filius baptizatur in lumine, Spiritus Sanctus in columba specie demonstratur. Adest Joannes totius medius Trinitatis. Quamquam interioris edoctus sit à Spiritu Sancto antequam sensibilibus signis adumbrata Mytheria Mundo revelarentur. Joannes in spiritu tanquam Angelus eruditur (ait S. Bernardus.) Nimirum tanto propinquior Deo, quanto vox Verbo vicina: cui nulla voce alia media quæ foris sonet oporteat intimari. Neque enim Joannem prædicatio, sed inspiratio docuit.

S. Bernard.
Serm. in Na-
tali S. Ioan.
Bapt.

III. Inter natos mulierum nemo major Joanne Baptista merito fidelitatis. Tanta erat ejus gratia, tanta virtus, tanta apud homines celebritas nominis obpunitentia austeritatem cum innocentia conjunctam; tanta auctoritas, ut Christus facile crederetur, si vellet abuti errore hominum. Laborandum non fuisset ut persuaderet se esse Christum, quia hoc jam illi qui eum audiebant & videbant, illo non dicente putaverant. Non erat ei opus seminare errorem, sed confirmare. At ille Sponsi amicus humilis, Sponsi zelans, non se pro Sponso adulerum supponens, perhibet testimonium amico suo, & cum qui verè Sponsus erat, Sponsæ commendat. Interrogatus an esset Christus, an Elias, an Propheta, respondit: Non sum. Urgentibus Sacerdotibus & Levitis Judæorum Hierosolymitanorum Legatis, & interrogantibus, Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta? respondit: Ego baptizo in aqua: Medius autem vestrum stetit quem vos nesciitis. Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Joannes tantus homo ideo se humiliat Christo, ut eum plus

Joan. 1. 26. 27.

IN FESTO S. JOANNIS BAPT. 629

quam hominem esse ostendat. Hic venit in testimonium, Joan. 1. 7. 2.

ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Quomodo dicis, Evangelista sancte, Non erat ille lux, de quo Christus ait, Erat lucerna ardens & lucens? Joannes quidem lucetua erat, sed in computatione veræ lucis quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, lux non erat. Ideo testimonium perhibuit de lumine, testimonium fidele, se lucernam esse agnoscens ne vento superbiz extingueretur. Lucerna & accendi & extingui potest. Verbum Dei extingui non potest, lucerna semper potest. Sed & meram vocem se esse proficitur: Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta. Vox sine verbo sonus inanis. Verbum corde conceptum prius est voce, cujus ministerio audientibus innotescit. Antequam sonet vox in ore meo, jam tenetur verbum in corde meo; sed ut intelligas, prior venit vox ad aurem tuam, ut verbum insinuetur menti tuæ. Nolle enim non posses quod in me fuerat ante vocem, nisi in te fuerit post vocem. Ergo si vox Joannes, Verbum Christus, ante Joannem Christus, sed apud Deum; post Joannem Christus, sed apud nos. Ego vox clamantis in deserto. Personam gerebat Joannes vocis in sacramento (inquit S. Augustinus) Non enim ipse solus vox erat, Omnis homo annuntiator Verbi, vox Verbi est. Quod enim est sonus oris nostri ad verbum quod mente concipimus, hoc omnis Anima pia prædicatrix ad illud Verbum de quo dictum est: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum... Quanta verba, immo quantas voces facit verbum corde conceptum! Quantos Predicatores fecit Verbum apud Patrem manens! Misit Patriarchas, misit Prophetas, misit tot & tantos prædicatores suos. Verbum manens voces misit, & post

S. August.
Serm. 222. in
Natali S.
Ioan. Bapt. 3.
Joan. 1. 25.

S. August.
Serm. 220. 4.

multas præmissas voces, unum ipsum Verbum venit tanquam in vehiculo suo, in voce sua, in carne sua. Collige ergo tanquam in unum omnes voces que præcesserunt Verbum, & eas omnes constitue in persona Joannis. Harum omnium sacramentum ille gestabat, harum omnium persona sacrata & mystica ille unus erat. Ideo propriè dicitur esse vox, tanquam omnium vocum signaculum atque mysterium. Ego vox clamantis in deserto.

Præclarum illud ac fidele de Christo testimonium Joannes Baptista confirmat, cum orta Judæos inter & ejus discipulos quæstione de purificatione, hi ipsum convenissent æmulatione ducti, hisque verbis interpellasset: Rabbi, qui erat tecum trans jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum. Hac enim occasione Christum Ecclesiæ Sponsum esse docuit, se amicum Sponsi & illum verum Deum esse, in quem credendum sit: Qui verò in ipsum non crederint, vitam æternam non habituros, sed æternum iræ Dei futuros objectum. Sc quæcumque haberet spiritualis magnitudinis insignia, Dei dona esse, sponsi munera collata amico: Christo verò Spiritum non ad mensuram datum, utpote qui Dei Filius sit. Patti consubstantialis, coæqualis, æternus. Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de cælo. Ipsi vos mihi testimonium perhibebis, quod dixerim: Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum. Qui habet Sponsam, Sponsus est: Amicus autem Sponsi qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem Sponsi. Hæc ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui. Qui desorsum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cælo venit, super omnes est. Et quod vidit, & audivit, hoc testatur: & testimonium ejus nemo accipit. Qui accepit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

Joan. 3. 27.
& seqq.

Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æternam: Qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

Hæc verba, illum oportet crescere, me autem minui, summam Joannis humilitatem ostendunt; nec mystica significatione vacant. Joannem vocem esse cogitate. Omnium vocum persona Joannes, Verbi persona Christus. Omnes voces necesse est minuantur, quando ad Christum videndum proficimus. Quando enim proficis ad videndam sapientiam, tantò minus tibi vox est necessaria, Vox in Prophetis, vox in Apostolis, vox in Psalmis, vox in Evangelio. Veniat illud, In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Cum eum viderimus sicuti est, numquid recitabitur Evangelium? Numquid Prophetias audituri sumus? Numquid Epistolas Apostolorum lecturi sumus? Quare? Quia deficiunt voces crescente verbo: quia illum crescere oportet, me autem minui. Et Verbum quidem per se ipsum nec crescit, nec deficit in se. In nobis autem crescere dicitur, cum proficendo in illum crescimus: sicut crescit in oculis lux, cum acie convalescente videtur amplius, quæ acie languente minus utique videbatur. Et minor erat oculis ægris, major est oculis sanis: cum ipsa per se ipsam nec ante imminuta sit, nec postmodum creverit. Minuitur ergo ministerium vocis, cum sit mentis profectus ad Verbum. Ita oportet Christum crescere, Joannem autem minui. In homine minuamur, in Deo crescimus. In nobis humilemur, ut in illo exaltemur. Omnis qui se humiliat, exaltabitur. Ad hoc missus est Joannes ut eam imitemur, & ad Verbum nos teneamus. Quantumcumque se jactet humana superbia, de quavis excellentia sanitatis, quis erit quod Joannes? Quisquis es qui te magnum putas, non eris quod Joannes.

S. August.
Serm. 211. in
Natali S.
Joann. 3.

Idem
Serm. 209.
Litt. 14. 116.

Joannis fidelitatem imitemur, gratia fideles sumus, status nostri, conditionis, ministerii officia fideliter impleamus. Lucernæ sumus ardentes & lucentes. *Est enim tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; ardere, & lucere, perfectum.* Joannis ardorem triplicem imitemur. *Ardens enim erat in seipso vehementi austeritate conversationis: erga Christum intimo quodam & pleno fervore devotionis: erga peccantes proximis constanti libera increpationis.* Ardebat sibi Joannes, nobis autem lucebat. Gaudeamus in fervore ejus ad imitationem; & gaudeamus in lumine, non tamen ibi manentes, sed ut in lumine ejus videamus lumen. S. Joannis penitentia sit nobis incentivum fervoris, & humilitatis.

S. Bernard.
Serm. in Ma-
tæi S. Joani.
Hagt.

IN FESTO S. PETRI PRINCIPIS
APOSTOLORUM.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: de torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Psal. cix. 6. & 7.

1. Cor. 1. 27.

DEus qui infirma mundi elegit ut confunderet fortia, & quæ stulta sunt mundi, ut confunderet sapientes, & ignobilia mundi & contemptibilia, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret, ut non gloriaretur omnis caro in conspectu ejus, ignobiles, rudis, pauperes piscatores elegit, ut novum Ecclesiæ suæ Imperium fundarent, ac per orbem universum propagarent: ut debellarent nominis sui ac Filii sui inimicos sine ullo armorum apparatu, sine ullis copiis, sine opibus, sine ullo humano præsidio: Illisque à Christo Jesu Filio dilectionis suæ electis ac missis per mundum universum ad prædicandum Evangelium Apostolis victoriam præstitit, triumphos decrevit, gloriam contu-

lit immortalẽ, celebritatem nominis ac reverentiam tantam, ut ad memorias Piscatorum jam ipsi procident Imperatores. Verè mirabilis Deus in omnibus Apostolis suus: Verumtamen in S. Petro admirabilior, cui dona contulit ampliora. Primus ille in donis, major imperio, Senatus Apostolici Princeps ac vertex, Ecclesiæ visibile caput, ac fundamentum, crepido fidei, Christi Jesu in terris Vicarius, cœli Janitor, omnium Christi ovium agnorumque Pastor, unitatis Ecclesiasticæ centrum & custos, Nationum Judex.

1. S. Petrus primatus dignitatem supra ceteros Apostolos & universos Christi Fideles, seu regimen Ecclesiæ universæ, promeritus est excellentiâ Fidei & fervore caritatis. *Judicabit in nationibus.* 2. S. Petrus Dei & Filii ejus inimicos debellavit, ejusque imperio subjecit prædicationis suæ & miraculorum virtute. *Implebit ruinas.* 3. S. Petrus præcipuam gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est ob labores pro Ecclesia toleratos, ob passionem ac martyrium. *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.*

1. S. Petrus fide sua promeritus est primatum & principatum Ecclesiæ. Non alibi quatenus imperatentium Catholicæ hujus dogmatis probationem, quam in hodiernæ Solemnitatis Evangelio. *Veni Jesus in partes Casareæ Philippi, & interrogabat Discipulos suos: Quem dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam, alii Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Vos vero, inquit Jesus, quem me esse dicitis? Respondens Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi.* Christi Jesu Divinitatem primus omnium agnoscit & confiteatur. Dixerant quidem qui in navi erant cum Jesu, sedaram ab illo tempestatem videntes: *Verè Dei Filius es. Dixerat Nathanaël, Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israël.* At Filium Dei professi non erant ut Petrus,

Matth. 16. 13.
&c.

Joann. Chry-
som. 55. in
Matth.